

Lenka Rožnovská
POVÍDÁNÍ O SVATÉ ANEŽCE ČESKÉ

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

© Lenka Rožnovská, 2020
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2020
Illustrations and cover © Andrea Popprová, 2020

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-757-7

POVÍDÁNÍ O SVATÉ ANEŽCE české

Lenka Rožnovská

Ilustrace Andrea Popprová

„Dej mi ji zpátky!“

„Nedám!“

„Davide, já to na tebe řeknu!“

„Žalobnice žaluje, pod nosem si maluje, blé.“

Babičku Annu probudila hádka dětí. Pomalu otevřela oči. Kdepak to je? Dívá se kolem sebe a snaží se upamatovat. Ale ano, poznává obývací pokoj své dcery, už si vzpomíná, že teď bude bydlet s ní a její rodinou. Stáří ji zmáhá, potřebuje více spát. Odpoledne si šla sednout do křesla u okna a nejspíš usnula. Zadívala se na vnučata honící se kolem stolu. Jsou to hezké děti, má z nich radost. Jen by nemusely tolik hlučet. Pročpak se hádají?

Vnuk David držel nad hlavou papírovou vlaštovku. Nejspíš ji vzal sestře a nechtěl ji vrátit.

„Jestli mi vlaštovku zničíš, namelu ti, co se do tebe vejde!“ křikla Maruška a chytila Davida za cíp trička. Ale David chtěl sourozenec-kou šarvátku vyhrát. To on bude mít poslední slovo. Napřáhl se a fííí, vyhodil vlaštovku do vzduchu.

„Tak si ji chyt, ty preku!“

Maruška vyskočila, aby vlaštovku chytila. Je ale malá, vlaštovka jí prolétla nad hlavou a dál si plachtila vzduchem. Holčička s rukama nad hlavou se rozběhla za papírovou skládačkou. Buch. Jak se nedívala na cestu, narazila do opěradla křesla, v němž seděla babička. Maruška upadla. A spadla přímo na papírovou vlaštovku, která přistála na koberci.

Bráška David vyprskl smíchy. Jindy by se s ním dala Maruška do křížku. I když je jak za groš kudla, nenechá si od staršího bratra nic líbit. Ale tentokrát jí v pranicí zabránila přítomnost babičky.

„Babi, promiň, ty sis četla, vid?“ Maruška se na babičku omluvně usmála a zvedla ze země malou černou knížku.

„Ale ne, usnula jsem,“ odvětila babička a vztáhla ruce po knížce.

„Babi, co to čteš?“ Malá černá knížka rozjívěného David zaujala. Takové knížky v knihovničce nemá. Vzal sestře knížku a prolistoval ji. Knížka ho zklamala, byla plná not.

„To jsou písničky? Ty si, babi, zpíváš? Proč? Od toho máme televizi, rádio, anebo ti půjčím MP3. Chceš? Ukážu ti, co všechno umí.“

Babička byla ráda, že se s ní vnuk chce podělit o své moderní hračky, přesto zavrtěla hlavou.

„Až někdy jindy, Davídku. Teď mi vrať můj kancionál.“

„Kancio co?“

„Kancionál. To je kniha, ve které jsou písně a modlitby.“

David se zarazil. Čte tak málo, a když už si má něco přečíst, pak jedině knihu plnou napětí a dobrodružství. Nechápe, jak si může babička číst takovou hloupost. Knížka ho pálí v dlani, rychle ji babičce vrátil. Jak ji knihu podával, vypadly z ní obrázky svázané fialovou stuhou.

Tentokrát byla poho-
tovější Maruška, pro

obrázky se shýbla a podala je babičce. „Babi, co to máš? Ty máš tajemství a schováváš ho do knížky?“

Babička se usmála, až se jí kolem očí udělaly z vrásek malé vějířky. „Babičky už žádná tajemství nemívají. Tohle jsou jen obrázky svatých, kterých si vážím a často o nich přemýšlím.“

David se zamračil. „Svatých? Ale babi, přece na ně nevěříš! Vždyť jsou to jen pohádky, které si lidi vymysleli, aby se nenudili. Kdyby měli televizi, nemuseli si nic vymýšlet.“

Babička semkla rty. Nelíbila se jí lehkovážnost, se kterou David pronášel své názory.

„Víš, Davídku, mrzí mě, že si myslíš, že svatí jsou vymyšlení. Ti svatí doopravdy žili. Časem si je lidé sice víc přikrášlili, přisoudili jim lepší vlastnosti, ale nic nezměníš na tom, že žili a během svého života udělali něco, co stojí lidem za to, aby si o tom stále vyprávěli.“

„Jo? A co udělala třeba tady ta?“ David ukázal na jeden obrázek. Byla na něm vyobrazena žena s chrámem na dlani. „Ta postavila nějaký kostel, ne?“

Babičce se lítostivě stáhly koutky úst. Zabořilo ji, že vnuk nepoznal patronku České země.

„Ty jsi tululum, to je přece Anežka Česká,“ řekla Maruška a poklepala si na čelo. „Tu bys znal, kdybys v dějepise dával pozor.“

„To je Anežka? Jóó, to je ta, jak udělala studentskou revoluci a pak padl komunismus.“

Maruška se plácla rukou do čela. Bratr se ukázal jako pěkný neználek. „Jak mohla dělat v roce 1989 revoluci, když byla už skoro osm set let po smrti?“

Babička si povzdechla. Jak pravzvláštní můžou být hádky dětí. Chvíli se hádají o papírovou vlačovku, chvíli zase o to, co kdo umí či neumí.

„Jestli vydržíte chvíli bez televize nebo té..., jak tomu, Davídku, říkáš?“

„Em pé trojka, babi. Ještě mám noťas, jako počítač, víš.“

„Tak jestli bez toho chvíli vydržíš, můžu vám o Anežce vyprávět.“

Maruška se nedočkavě vsoukala k babičce do křesla. David se zatvářil znuděně, ale protože věděl, jak zajímavě umí babička vyprávět, posadil se jí k nohám.

yla zima. Venku se lámal tmavý chleba noci a bílá střída dne prosvítala jen slabounce. Král Přemysl Otakar I. stál u okna a pozoroval příchod nového zimního dne.

„Zimy bývají dlouhé, všude jen tma a chlad...“ napadlo krále Přemysla a přitáhl si teplý plášť více k tělu.

Dnes nemohl dospat. Třetí den pociťoval stejný nepokoj jako jeho žena, královna Konstancie. Už brzy, brzičko mu dá dítě. Bude jeho deváté, deváté požehnání.

Král se pousmál, byl na sebe pyšný. „Bůh mi žehná. Jsem plný síly. Kde by dnes byli Češi beze mne, bez krále Přemysla Otakara I.!“

Samolibá pýcha vystřídala bohabojnost. I král ví, že co Bůh dá, může taky vzít. Bodla ho Jehlička strachu, začal se bát o své ještě nenarozené dítě.

„Dítě mi zachovej, Bože,“ zaprosil král a vyhlédl z okna do zimní oblohy. „Vychovám z něho bohabojného a spravedlivého člověka.“

Jeho prosbě odpověděl vítr. Chladný severák se opřel o okenice, do komnaty se protáhl chlad. Sněží, venku zase sněží. Zimy bývají zlé, kruté, slabí nepřezijí. Král to ví, až moc dobře to ví.

Neklid vyhnal panovníka z místnosti, musí se přesvědčit, že je matka v pořádku. Běžel ztemnělou chodbou za svou královnou Konstancií. Poslední dobou je tak křehká. Kolik bolesti doprovází nový život.

Král rozrazil dveře do ložnice své ženy. Rozhlíží se, očima hledá svou milovanou.

To ticho. Proč je všude takové ticho? Král, co se nebojí boje, neohroženě a pevně hledí do očí nepříteli, náhle pocítil strach a úzkost. Bojí se o ženu i dítě.

„Konstancie, Konstancie,“ šeptal jméno své královny. Pak ji uviděl. Ležela nehybně na lůžku, její rty byly bledé, oči zavřené.

„Konstancie!“ Král přiskočil k lůžku, uchopil její dlaně. Jak jsou studené. Snad není mrtvá!

„Máte dceru, králi. Narodila se krásná holčička,“ ozvalo se králi za zády. Panovník se otočil, nechápavě se díval do tváře stařeny. Jak to? Proč mu nedali vědět? Chtěl být Konstancii nablízku, až přijde její chvíle. Stařena se usmála, viděla do mysli mocného panovníka, četla jeho obavy. „Královna teď spí, nechme ji odpočívat.“

Bába, která pomohla princezničce na svět, vzala krále za rameno a odvedla ho ke kolébce. Stařenka ví své. Všichni jsou stejní. Ti chrabří hrdinové, co se tak rádi mečem ohánějí, musí se pokorně sklonit před novým životem.

Král opatrně nahlédl do kolébky novorozené dcerky.
„Je krásná, nevinná.“

Přemysl Otakar se usmál. Pryč je jeho neklid, pryč je zbytečná a špatná předtucha, pryč jsou všechny zloby. Dítě vše špatné zažehnilo. Nový rok začíná králi a jeho rodu šťastně. Zrození malé Anežky přinese celé zemi štěstí a požehnání.

Královna Konstancie procitla, opatrně vstala a přistoupila ke kolébce. I ona se usmívá, i ona pocituje štěstí z narození dcery.

„Jak jí budeme říkat?“

„Agnes, Anežka. Čistá, neposkrvněná jako sníh, co časně ráno napadl,“ zašeptal král a udělal dítěti na čelo znamení kříže. Pak se otočil ke královně: „Děkuji ti, Konstancie. Teď si odpočiň.“ Král políbil ženu a odešel. Čekaly na něho vladařské povinnosti.

Královna znovu láskyplně pohlédla do kolébky. Snad to byla jen světelná hra zimního slunce, co vysvitlo a odrazilo své paprsky od chladného ledu a protlačilo je skrz okenní sklo, snad to bylo jen zbožné přání unavené mat-

ky, ale zdálo se jí, že malá princezna je princeznou světla. Jako by jí na hlavě zářila zlatá korunka, jako by byla oblečena do zlatých šatů.

Bude z ní královna. Vznešená a mocná. Pomyslela si Konstancie a spokojeně si šla lehnout. Spala dlouho. Dítě v kolébce bylo klidné, tiché.

Když se však matka probouzela, zahrálo si světlo zimního dne s její fantazií další podivnou hru. Truhla stojící v koutě pohladi-

la povijan tmavým stínem. Děvčátko v něm zavinuté už nezářilo královským zlatem, ale bylo oděno v šed' chudáků.

Konstancie leknutím vykřikla. Je to zlé znamení? Vrhla se k dítěti, přivinula ho k sobě. Ne, Anežko, nic zlého se ti nestane. Já tě ochráním... Myslí si královna a slzy jí kanou do peřinky.

„Babičko, stalo se princezně Anežce něco zlého?“ přerušila vyprávění zvědavá vnučka.

„To víš, že jo. Přiletěl drak, popadl peřinu i s princeznou a odnesl ji do svého doupěte,“ posmíval se David.

„Drak to zrovna nebyl. Ale je pravda, že dost brzy musela Anežka odjet z domu. Už ve třech letech byla zasnoubena s princem Konrádem, synem slezského knížete Jindřicha Bradatého.“

„To se jako měla vdávat? Vždyť se sotva naučila mluvit!“ vykřikla Maruška.

„Tenkrát bylo zvykem, že sňatek domlouvali rodiče. Panovníci si chtěli upevnit svou moc a majetek. A tak se děti na lásku neptali.

Když přišla, bylo dobře. Když nepřišla, moc radosti si v životě ne-
užily.“

„To bylo ale hrozné!“

„Kdo ví, co malá Anežka pro-
žívala. Do Polska odjela i se svou
starší sestrou Annou, i ta se měla
přivdat do knížecího rodu. V Pol-
sku se o dcery krále Přemysla
Otakara I. starala tetička Hedvika,
jejich budoucí tchyně. Byla to
žena neobyčejně moudrá a las-
ková, k chudým lidem byla
štědrá a s nemocnými měla
slitování. Však ji také později
prohlásili za svatou.“

David se začal zase pitvořit.
„Och, och, sestro, buď ke mně
štědrá, o, já ubožák bez koro-
ny, vyklop mi pokladničku svou,
já tě pak prohlásím za svatou.“

„Vidíš, babi, jaký je? Ze všeho si dělá legraci,“ zamračila se Ma-
ruška.

„Tak ho nechej, však on z toho vyroste,“ řekla babička a položi-
la Davidovi na temeno hlavy svou vrásčitou ruku.

Babiččina dlaň nebyla chlapci nepříjemná. A když ho babička
začala hladit, David se utišil a poslouchal dál její vyprávění...

